FISKEFLÅTENS BIDRAG TIL SAMFUNNS-ØKONOMISK VERDISKAPING

Roger Richardsen, SINTEF Ocean

Seminar *Norsk villfisk mot nye høyder.* Arendal, 16.08.17

Scanfishphoto/J.R.Gerhardsen, M/S "Teigenes"

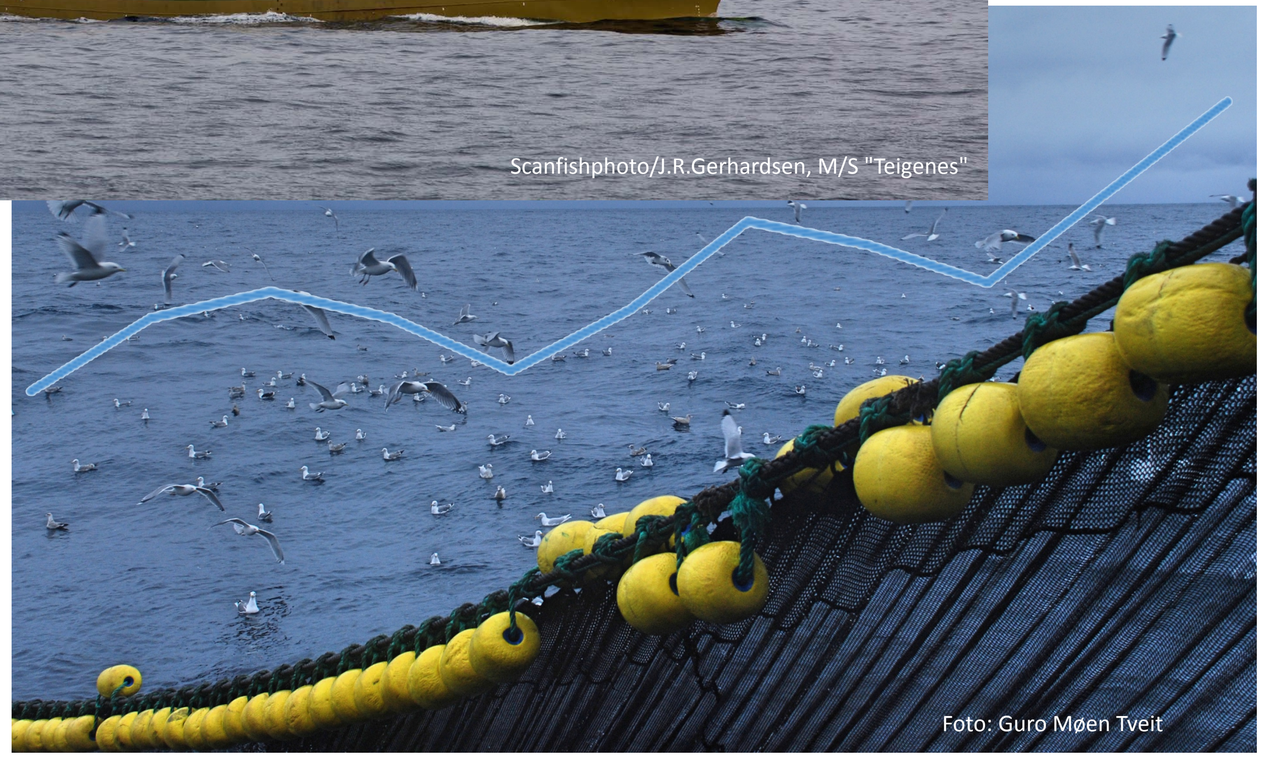

Foto: Guro Møen Tveit

Sterk vekst

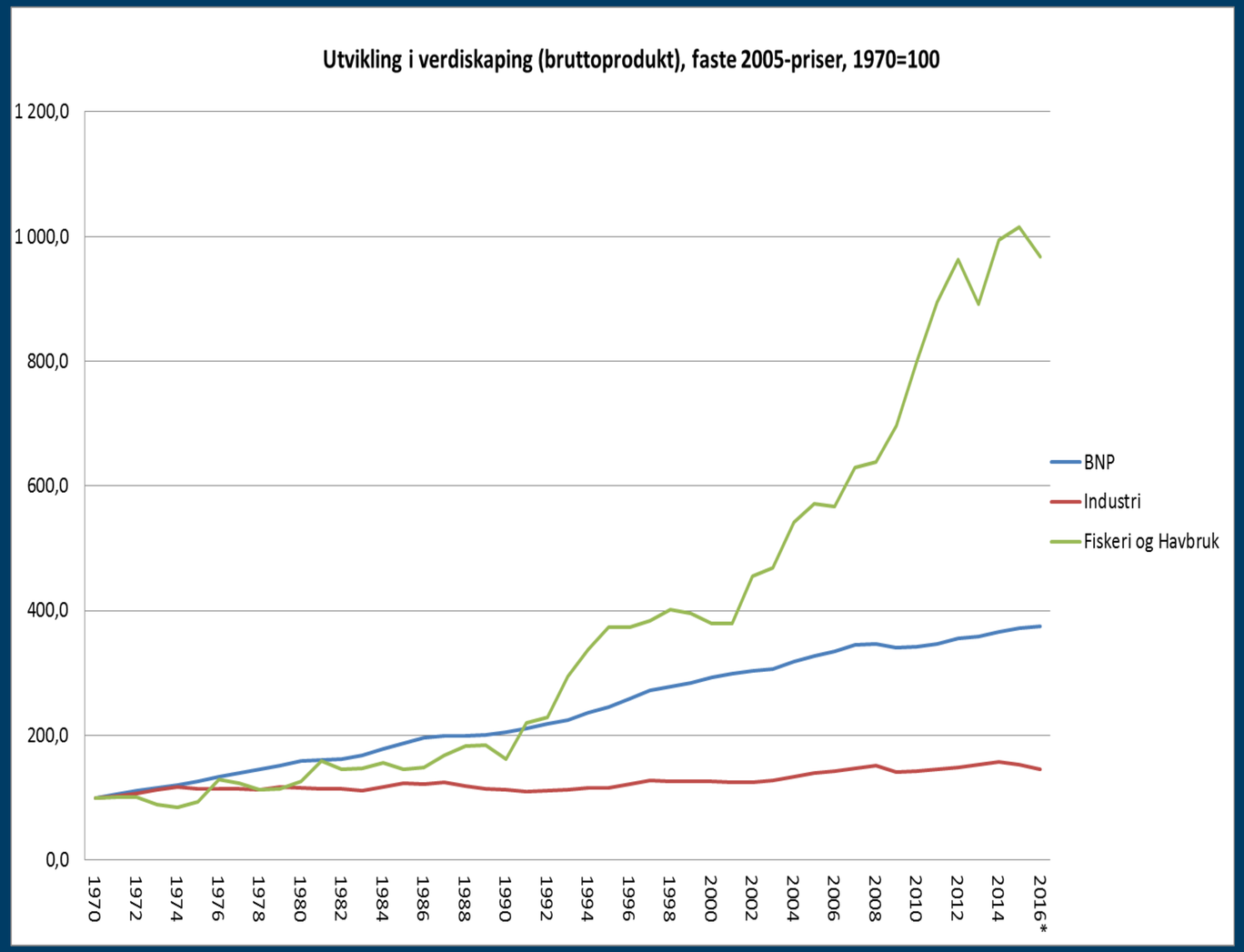

Figuren viser utviklingen i bruttoprodukt i faste 2005-priser. Bruk av faste priser vil si at man har fjerne effektene av prisstigningen i perioden. Det er verdt å merke seg at figuren illustrer volumveksten i de ulike næringene, mens resultatene i vår analyse presenteres i løpende verdi

Fra 1970 til 2016 har sjømatnæringen nesten 10-doblet sitt verdiskapingsbidrag målt i faste priser.

Til sammenligning er BNP totalt (markedsverdi) 3,8 ganger høyere. Dette er også en god utvikling, men sammenliknet med sjømatnæringens relative vekst er den svak.

Bruttoproduktet i norsk industri målt i faste 2005-priser er 1,5 ganger høyere i 2016 enn i 1970. Dette er en nokså svak utvikling, og svekket de to siste år.

SINTEF

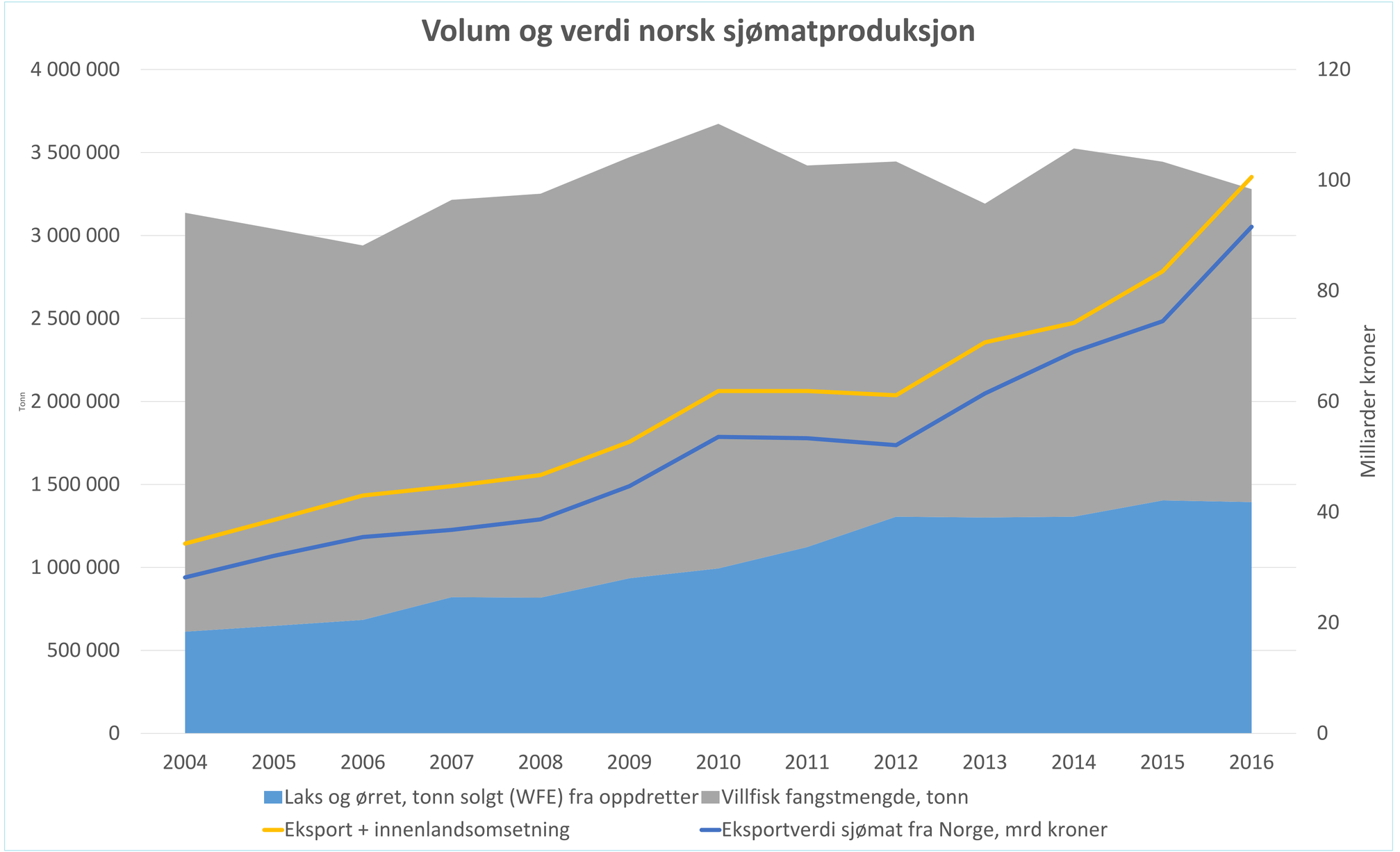
Volum og verdi norsk sjømatproduksjon
4 000 000
3 500 000
3 000 000
2 500 000
2 000 000
1 500 000
1 000 000
500 000
0
Tonn
120
100
80
60
40
20
0
Milliarder kroner
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
Laks og ørret, tonn solgt (WFE) fra oppdretter
Villfisk fangstmengde, tonn
Eksport + innenlandsomsetning
Eksportverdi sjømat fra Norge, mrd kroner

Verdikjede

I denne analysen: Verdiskapingskjeden til fiskerinæringen. Fra produksjon av råstoff, via foredling til salg i markedet.

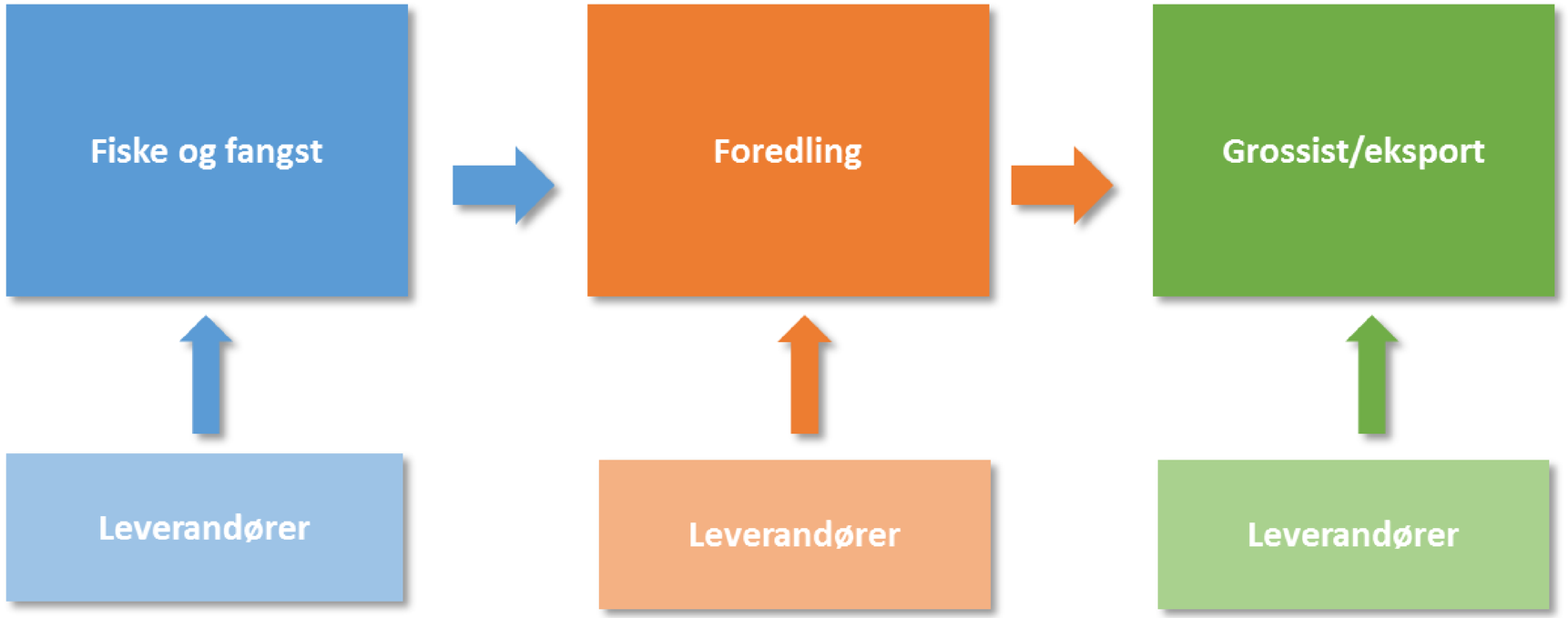

SINTEF

Ringvirkninger fremover og bakover i verdikjeden

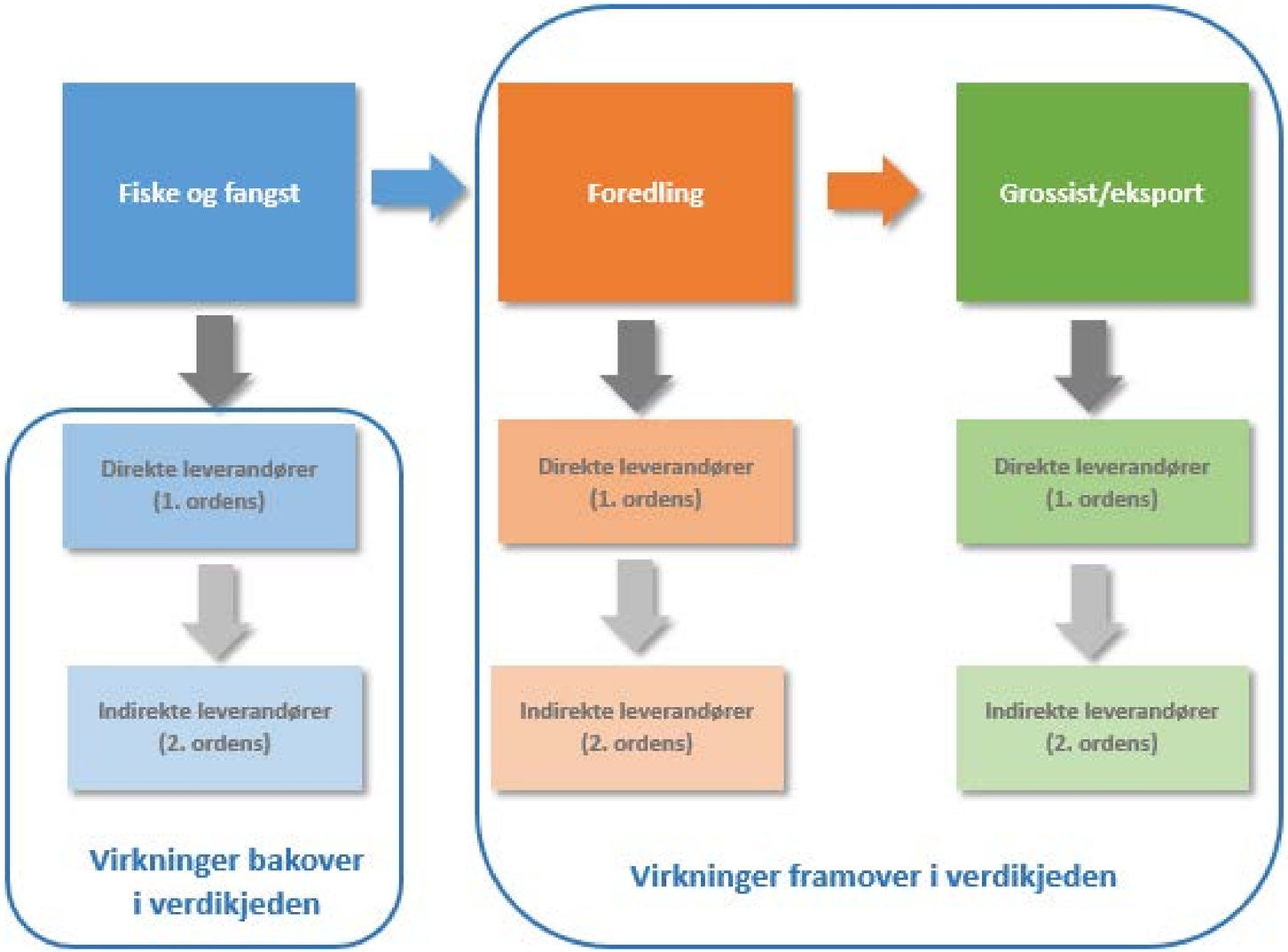

Innvirkning på andre verdikjeder

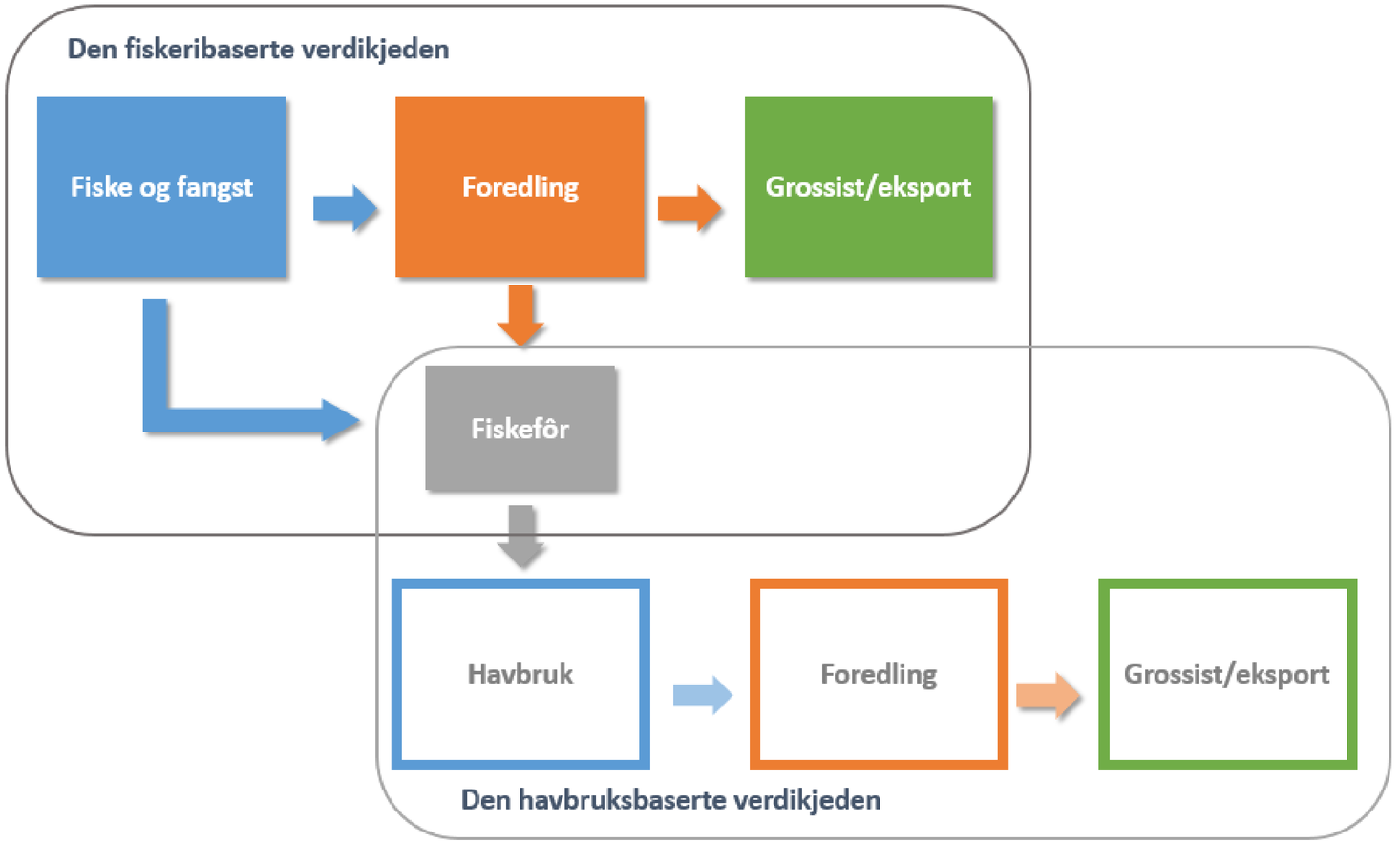

SINTEF

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Produksjonsverdi

- Flåteleddet fisket i 2016 for en førstehåndsverdi på 18,7 mrd. NOK. Økning på 25 % fra 2014
- Hver krone i omsetning fra fiskeriene skaper
  - kr 2,52 i foredlingsleddet,
  - kr 1,24 i produksjonsverdi i tilknyttet næringsliv (ringvirkninger), og
  - om lag 12 øre i salgs-/eksportleddet
  - **Til sammen: Kr. 4,88**

SINTEF

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Verdiskaping (bidrag til BNP)

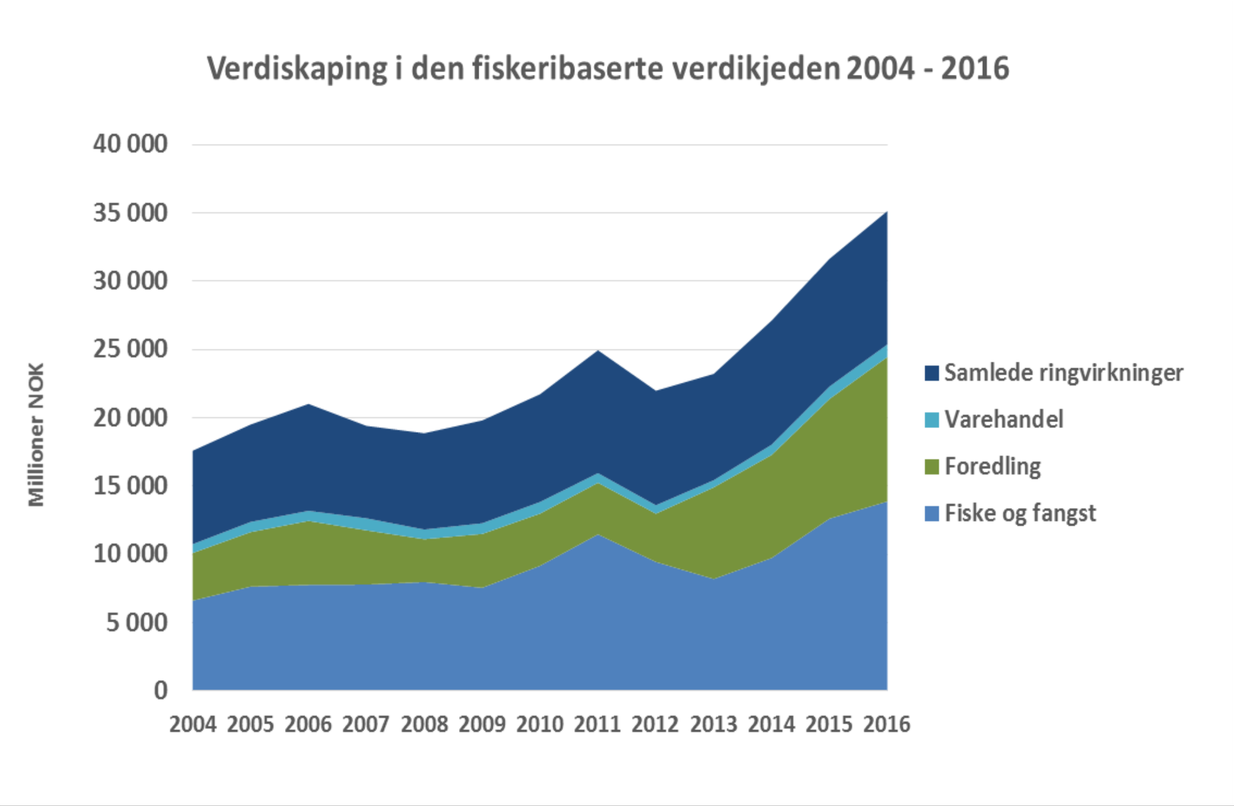

- Samlet verdiskaping inkludert ringvirkninger i 2016: 35,1 mrd. NOK
- Opp 30 % fra 2014!
- Fra kjerneaktivitetene: 25,4 mrd. NOK
- Fangstleddet største netto bidragsyter: 13,9 mrd. NOK
- Markert økning i foredlingsleddet de siste åra (foredling basert leveranser fra flåteleddet, ex havbruk)

SINTEF

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Sysselsetting

- Den fiskeribaserte verdikjeden inkludert ringvirkninger: 27 280 årsverk
- Hvert årsverk i fiske og fangst genererer 2,14 årsverk i resten av den fiskeribaserte verdikjeden, inkludert ringvirkninger i direkte tilknytning til verdikjeden
- 10-11 000 registrerte fiskere produserer 8 700 årsverk i 2016. Det har vært en viss økning i antall registrerte fiskere de siste 2-3 år

SINTEF

Betydningen fiske og fangst har for den fiskeribaserte verdikjeden

Ringvirkninger

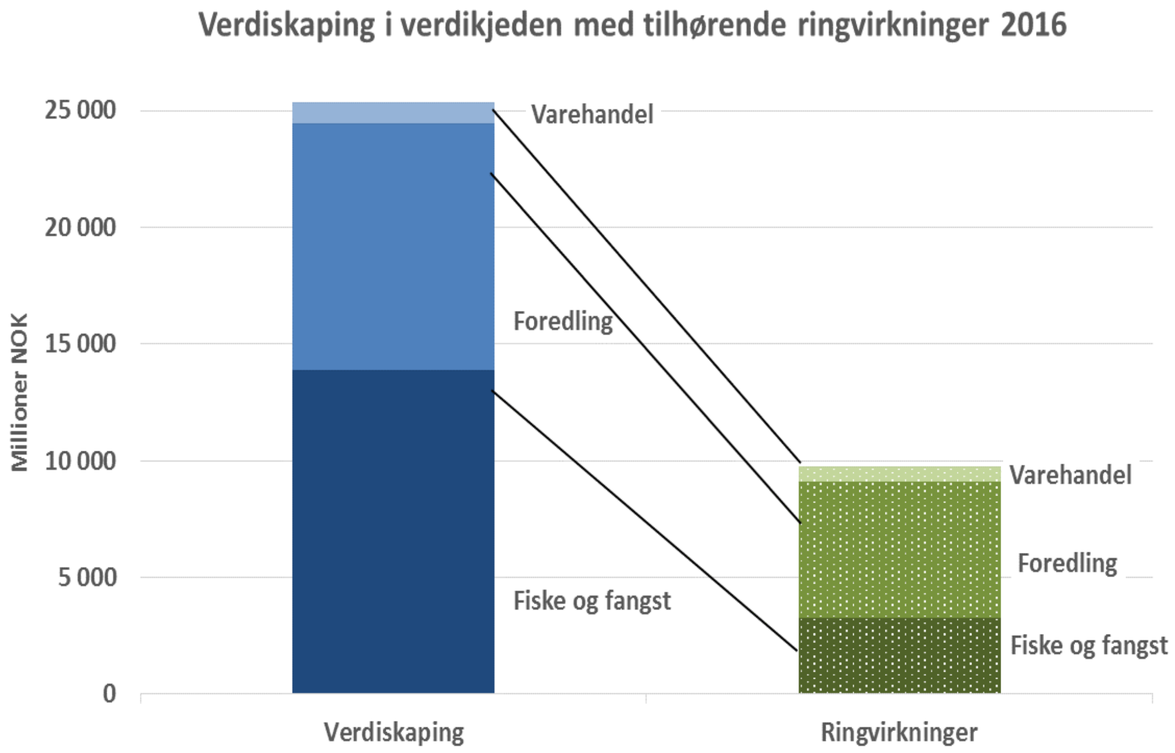

- Ringvirkninger fra den fiskeribaserte verdikjeden i annet næringsliv i Norge 2016:

  9,8 mrd. Kroner

- (Dette inkluderer både 1. og 2.ordens ringvirkninger, og det er foredlingsleddet som genererer de høyeste ringvirkninger målt som bidrag til BNP)

Betydningen av fiskeriene i fangstleddet og bakover i verdikjeden

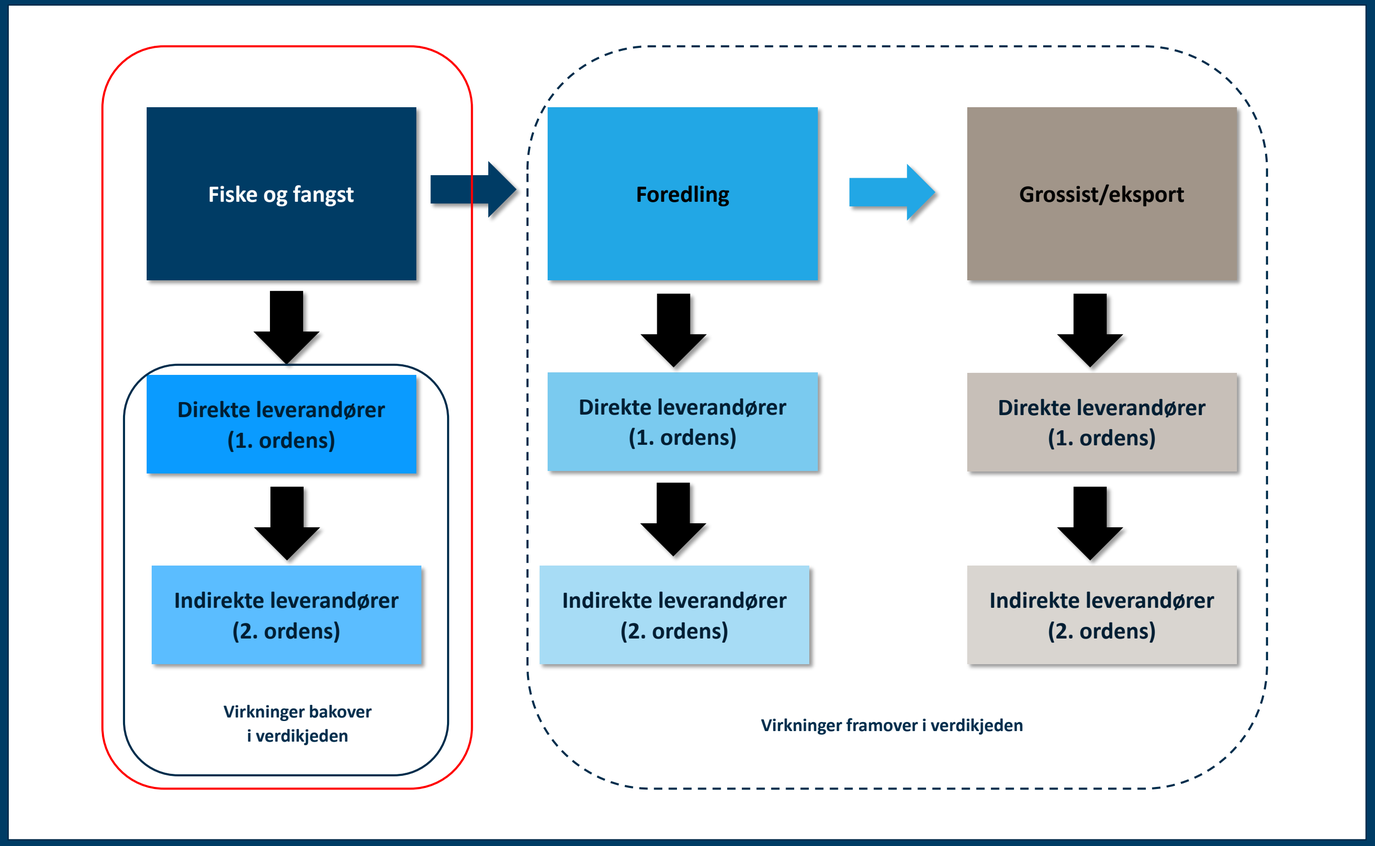

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Produksjonsverdi

- Samlet omsetning Fiske og fangst 2016: 18,7 mrd. NOK
- Hver krone i omsetning fra fiske og fangst gir en omsetning i leverandørdelen av næringslivet tilknyttet flåteleddet på 42 øre.

SINTEF

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Verdiskaping (bidrag til BNP)

- Samlet verdiskaping i fiske og fangst: 17,1 mrd. NOK
- Herav
  - Direkte virkninger: 13,9 mrd. NOK
  - Ringvirkninger: 3,3 mrd. NOK

  - Verdiskapingen i flåteleddet har øket 43 % fra 2014. Bedre 1.håndspriser og bra kvotestatus.
  - Ringvirkninger ligger flatt (+2,5 % fra -2014)

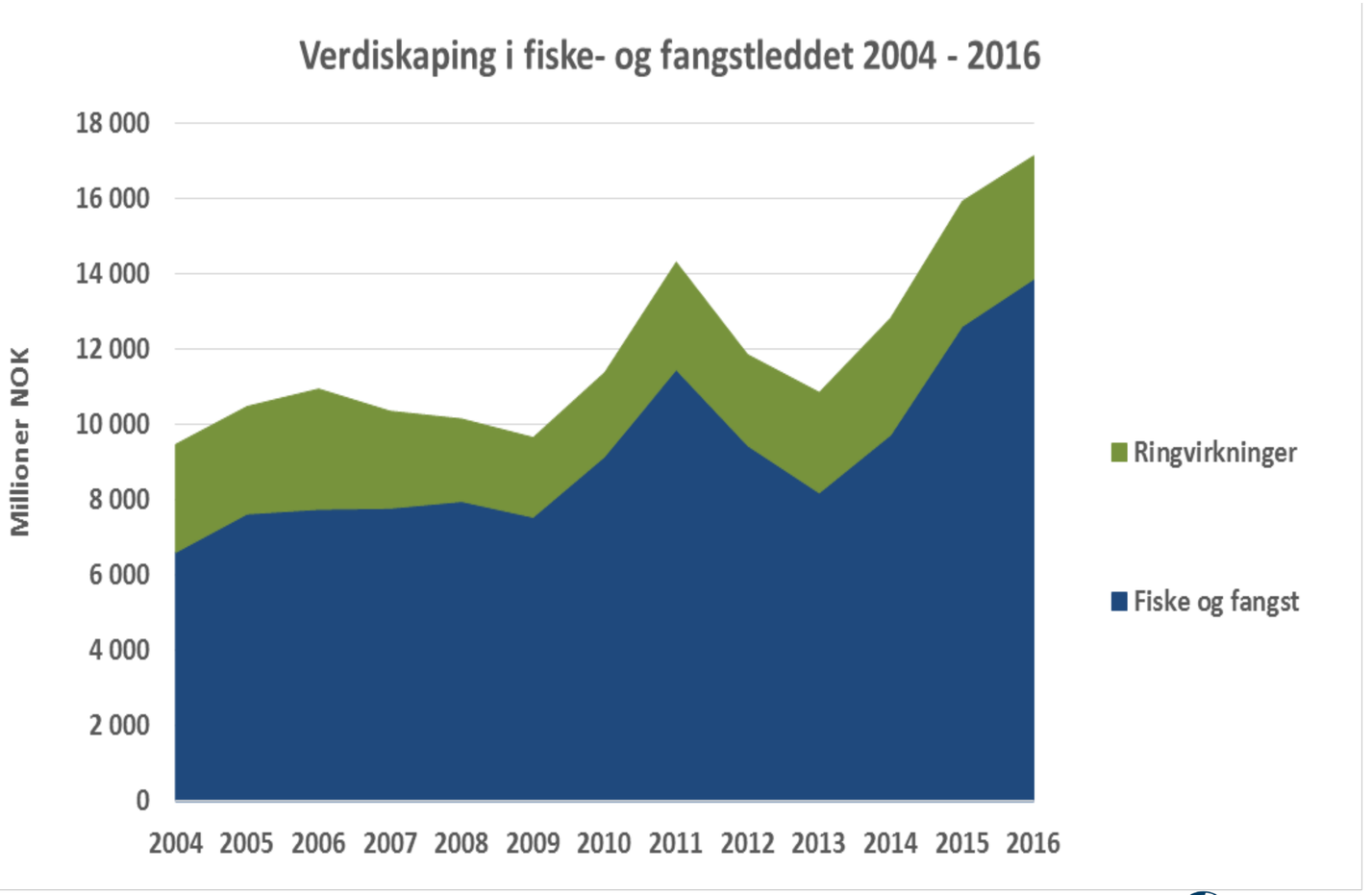

SINTEF

Betydning i fangstleddet og bakover i verdikjeden

Sysselsetting

- Direkte sysselsetting: **8 700 årsverk** (9 411 registrert blad B)
- Ringvirkning i leverandørnæringer: 3 301 årsverk
- Hvert årsverk i fiske og fangst gir 0,4 årsverk i andre (leverandør)-næringer i tillegg.

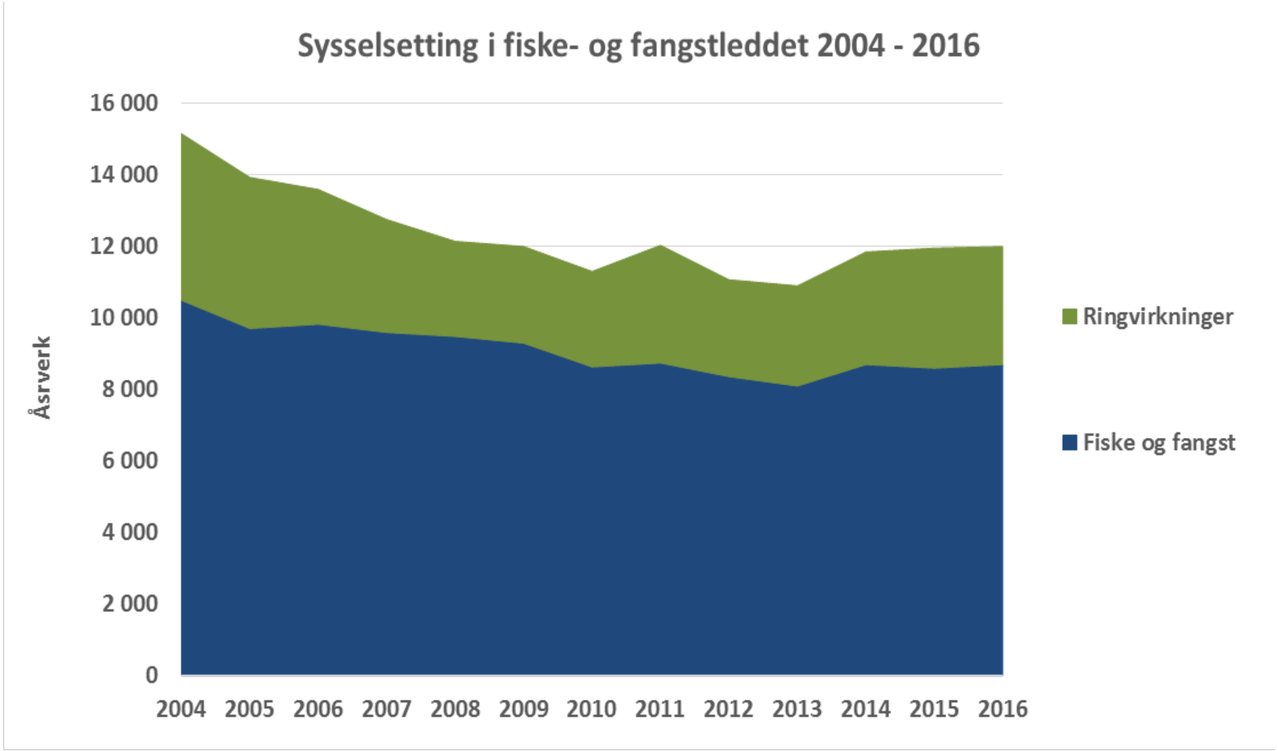

Ringvirkninger

Sysselsetting			
1. ordens ringvirkninger		2. ordens ringvirkninger	
Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	20 %	Bygging av skip og båter, oljeplattformer og moduler	15 %
Detaljhandel (utenom motorkjøretøy)	16 %	Reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr	12 %
Varehandel (engros); eks. tau, redskap, etc.	11 %	Detaljhandel (utenom motorkjøretøy)	9 %
Faglig, rådgivende og teknisk tjenesteyting	8 %	Varehandel	6 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	7 %	Produksjon av metallvarer (inkl. konstruksjoner)	5 %
Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass	5 %	Bygge- og anleggsvirksomhet	4 %
Bygging av skip og båter, oljeplattformer og moduler	4 %	Utleievirksomhet, arbeidskrafttjenester	4 %
Produksjon av tekstil- og bekledningsvarer	3 %	Vakttjenester og annen forretningsmessig tjenesteyting	4 %
Næringsmiddelindustri rest	3 %	Faglig, rådgivende og teknisk tjenesteyting	3 %

De ti viktigste næringsgrupper med størst andel leveranser til fiske- og fangstleddet for 2016. Det skilles mellom 1.ordens og 2.ordens ringvirkninger

SINTEF

Betydningen av leveranser til havbruk

Den fiskeribaserte verdikjeden

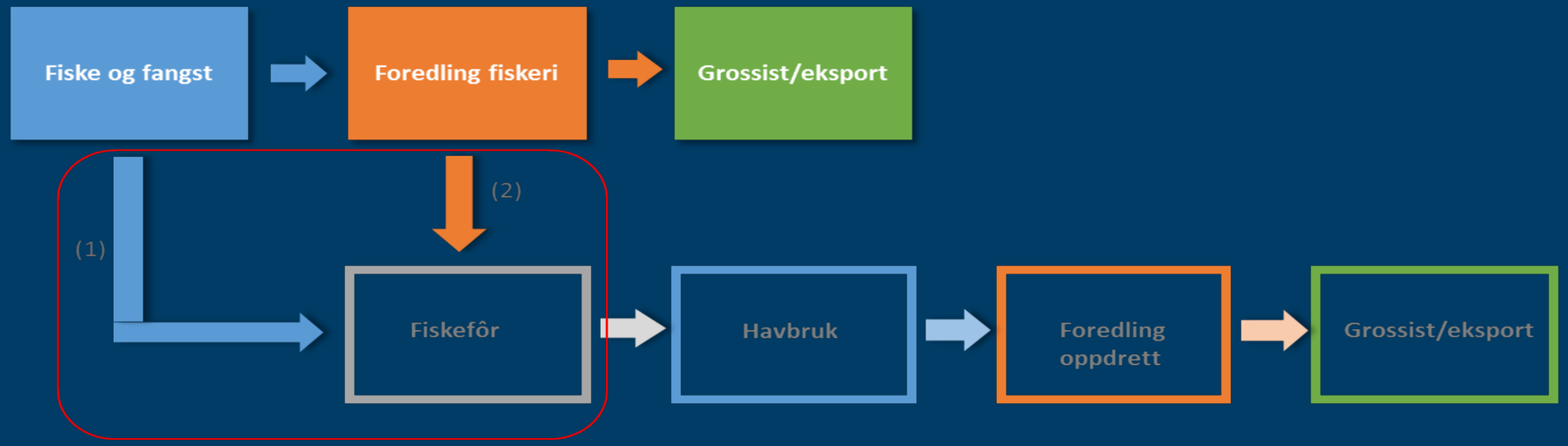

Den havbruksbaserte verdikjeden

(1) Fra *fiske og fangst* til *fiskefôr*

- Verdiskapning: 292,6 mill. NOK
- Antall årsverk: 183

(2) Fra *foredling fiskeri* til *fiskefôr*

- Verdiskapning : 281,4 mill. NOK
- Antall årsverk: 231

SINTEF

Råstoff fra villfisk til fôrproduksjon

- Direkteleveringer av pelagisk fisk som kolmule, tobis, øyepål, lodde og nordsjøsild
- Avskjær og fiskeproteinkonsentrat fra fiskeindustri og flåte

---

Stort potensial for økte leveranser av marint fôrråstoff

- Totalt produseres ca. 1,7 mill. tonn fôr til marint havbruk i Norge.
- Betydelig importandel fôrråstoff
- Fiskemel til fôr med norsk opprinnelse i 2016: 105 000 tonn + marin olje ca. 45 000 tonn
- Utgjorde 37% av total mengde fiskemel til norsk fôrproduksjon. Herav:
  - Direkte levert fra pelagisk flåte: 73 %
  - Restråstoff via industriell bearbeiding: 27 %

SINTEF

Verdiskaping per årsverk

- **Verdiskaping per årsverk viser hvor mye en næring får ut av faktoren arbeidskraft.**
- Havbruk hadde i 2016 landets 3. høyeste verdiskaping per årsverk.
- Fiske og fangst økte markert i 2015/2016 og ligger godt over gjennomsnitt i Norge.
- Gjennomsnittet for Fastlands-Norge i 2016 = 960 tusen kroner.

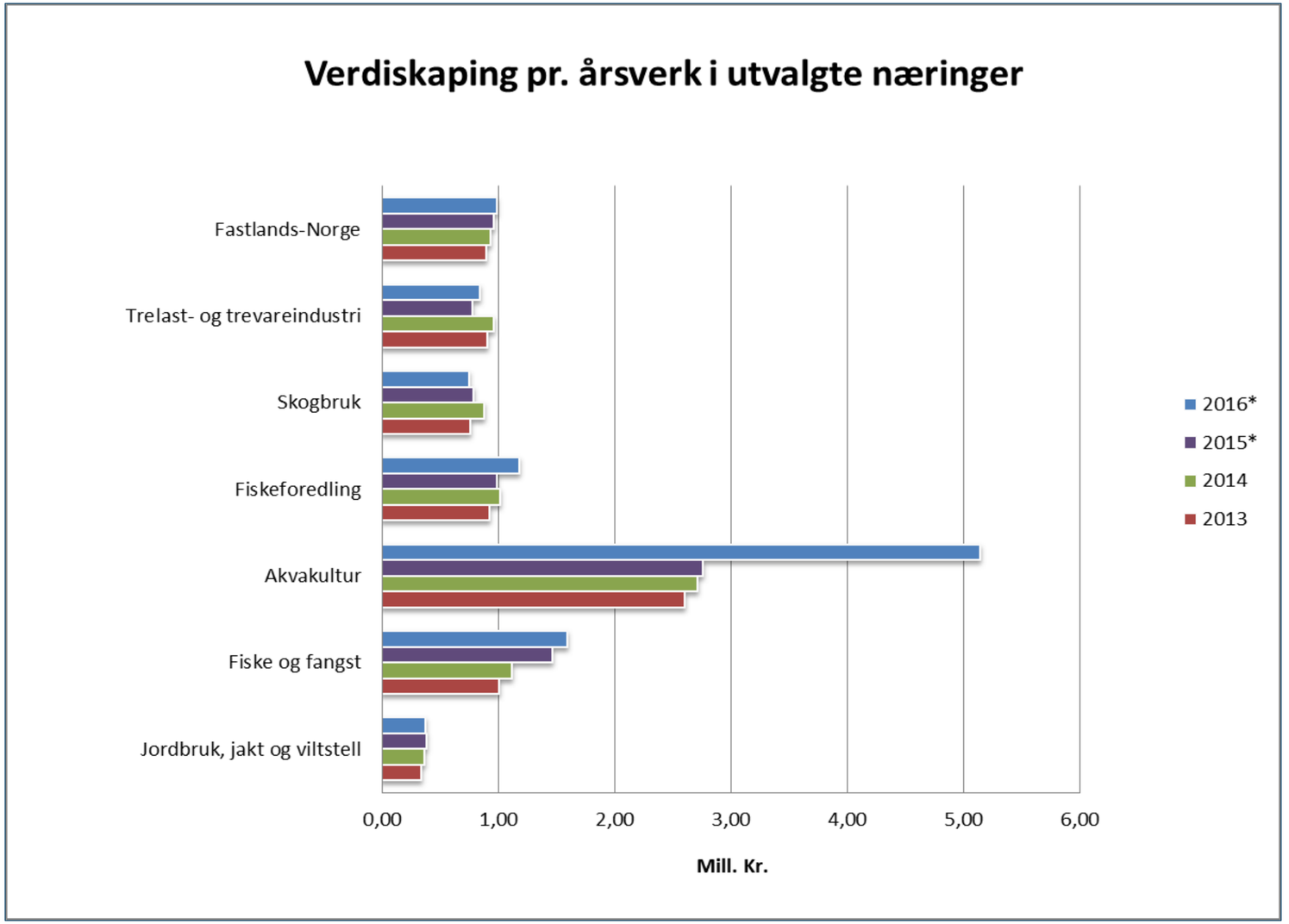

Teknologi for et bedre samfunn